

1. Bilag 1 Oversigt over alle lands- og landsdelsdækkende undervisningstilbud fordelt på målgrupper

Oplysninger om tilbud/ydelser omfattet af rammeaftalen for specialundervisningsområdet 2010.

I de følgende skemaer er beskrevet de enkelte tilbud/ydelser, som er omfattet af rammeaftalen for specialundervisningsområdet 2010. Beskrivelsen er udarbejdet på ydelsesniveau, dvs. at det samme tilbud kan optræde med flere ydelser. Opgørelsen er opdelt på målgrupper, og det vil således være muligt at se det samlede antal pladser, der er til rådighed for målgruppen på de regionale undervisningstilbud i 2010.

(Bemærk! Som konsekvens af Kontaktudvalgets anbefaling af en takstreduktion på op til 5 procent, er takster for 2010 først klar til udsendelse i december 2009. Region Nordjylland udsender herefter en opdateret endelig udgave af rammeaftalerne for 2010 inklusive takster)

Lands- og landdelsdækkende undervisningstilbud til børn og unge under 18 år

Tilbud	Ydelse	Lovgrundlag	Driftsherre	Pladsantal	Bel.pct.	Takst	Enhed	Budget 2010
Aalborgskolen	Objektiv finansiering - Materiale-centret	FSL § 20/LSV § 1	Region Nordjylland	1	100		Stk.	
	Objektiv finansiering - Undervisning – Børn	FSL § 20, stk. 3	Region Nordjylland	1	100		Stk.	
	Undervisning - Børn (høretab + ydr. funk.ned)	FSL § 20, stk. 3	Region Nordjylland	12	95		Dag	
	Undervisning - Børn (høretab)	FSL § 20, stk. 3	Region Nordjylland	8	95		Dag	
Døvblindecentret	Objektiv finansiering - Undervisning – Børn	FSL § 20, stk. 3	Region Nordjylland	1	100		Stk.	
	Undervisning - Børn	FSL § 20, stk. 3	Region Nordjylland	11	97		Dag	

Lands- og landsdelsdækkende undervisningstilbud til voksne

Tilbud	Ydelse	Lovgrundlag	Driftsherre	Pladsantal	Bel.pct.	Takst	Enhed	Budget 2009
Aalborgskolen	Undervisning - Voksne	LSV § 1, stk. 2	Region Nordjylland	2.520	95		Time	
Døvblindecentret	Undervisning - Unge	LSV § 1, stk. 2	Region Nordjylland	6	97		Dag	
	Undervisning - Voksne	LSV § 1, stk. 2	Region Nordjylland	36	97		Dag	

Lands- og landsdelsdækkende rådgivningsydelser

Tilbud	Ydelse	Lovgrundlag	Driftsherre	Pladsantal	Bel.pct.	Takst	Enhed	Budget 2009
Aalborgskolen	Objektiv finansiering - Specialrådgivning	FSL § 20, stk. 3	Region Nordjylland	1	100		Stk.	
Døvblindecentret	Objektiv finansiering - Vejledning	SEL § 11	Region Nordjylland	1	100		Stk.	

2. Bilag 2 Oversigt over ydelser på kommunikationsinstitutterne

I de følgende skemaer er beskrevet, hvilke ydelsespakker kommunikationsinstitutterne tilbyder på specialundervisningsområdet til borgere med tale-, høre-, syns- og kommunikationsvanskeligheder.

På kommunikationsområdet er der udviklet en særlig finansieringsmodel vedrørende ydelser fra Taleinstituttet, Høreinstituttet og Institut for Syn og Teknologi. Finansieringsmodellen kombinerer 3 betalingsmodeller:

Trækningsret anvendes i forbindelse med anonym henvendelse, åben rådgivning / vejledning, hjælpemiddeludstillinger o.lign.

Takstfinansiering anvendes ved en række veldefinerede ydelsespakker.

En kombinationsmodel med 50% takst og 50% abonnementsordning anvendes ved særligt sårbare højt specialiserede ydelser.

For ydelser med trækningsret og abonnementsordning gælder det, at kun kommuner, der har tilmeldt sig, kan bestille ydelserne. Ved trækningsret og abonnementsordning opkræves de tilmeldte kommuner en andel af de samlede udgifter til de pågældende ydelser, svarende til deres befolkningsandel.

Der er fri henvendelsesret for borgere til ydelser efter alle 3 betalingsmodeller. I forbindelse med ydelser med takstfinansiering eller kombinationsmodellen omfatter den frie henvendelsesret indledende udredning, rådgivning og evt. kortvarig aktivitet på i alt op til 6 timer.

Mange ydelser leveres efter flere lovgivninger og er omfattet af begge rammeaftaler. Den samme ydelse kan indeholde udredning, rådgivning, specialpædagogisk bistand, hjælpemidler, undervisning m.m. Sådanne ydelser kan ikke leveres efter 1 lovområde alene, men leveres som en samlet ydelse.

Den konkrete sammensætning af ydelsespakker og betalingsmodeller fremgår af den følgende oversigt.

For yderligere oplysninger om finansieringsmodellen henvises til bilag 3, og takster fremgår af bilag 4.

Detaljerede ydelsesbeskrivelser kan findes på det enkelte instituts hjemmeside.

Høreinstituttet:

1. Generel rådgivning / information m.m. jfr. LSV ¹ § 1 stk. 3		Finansieringsform
1.a	Åben rådgivning. Telefonrådgivning, e-mails, personligt fremmøde mv.	Generel vejledning og rådgivning, ansøgninger høreapparater/hjælpemidler, reparationer etc. Fri henvendelsesret.
2. Cpr. relaterede ydelser jfr. LSV § 1 stk. 3		Trækningsret
2.a	Udredning af høreproblemer Voksne med høreproblemer uden eller på trods af høreapparatbehandling.	Udredning og forslag til evt. efterfølgende indsats. Nogle simple eller mindre problemer kan afhjælpes allerede under udredningen. Max. 2 timer. Iværksættes efter henvendelse fra brugere (fri henvendelsesret for udredning) eller kommunal afgørelse.
2.b	Løsning af høreproblemer omkring aktivitet og deltagelse i samfundsliv	Tværfaglig rådgivning og vejledning, specialundervisning til voksne og anden specialpædagogisk bistand. Afprøvning, evt. ansøgning og undervisning om høretekniske hjælpemidler. Iværksættes efter kommunal afgørelse.
2.e	Nye høreapparatbrugere Høreproblemer og brug af høreapparater mm.	Specialundervisning for voksne. Iværksættes efter kommunal afgørelse.
2.f	Kommunikationsundervisning Voksne med fortsatte kommunikationsproblemer på trods af høretekniske hjælpemidler	Rådgivning og vejledning Specialundervisning for voksne. Iværksættes efter kommunal afgørelse.

¹ Lov om Specialundervisning for Voksne

2.g	Cochlea implanterede CI-kandidater før under og efter evt. operationsforløb.	Rådgivning og vejledning om Cochlea Implant. Specialundervisning for voksne og anden specialpædagogisk bistand. Høretekniske hjælpemidler i fht. CI. Iværksættes efter kommunal afgørelse.	Timetakst
2.h	Tinnitus Voksne med tinnitus, hyperacusis eller Ménières sygdom. Børn henvist af PPR.	Rådgivning og vejledning Specialundervisning for voksne og anden specialpædagogisk bistand. Hjælpemidler Iværksættes efter kommunal afgørelse.	Timetakst

Institut for Syn og Teknologi

1. Generel rådgivning/information m.m. jfr. LSV § 1 stk. 3 og FSL2 § 20 stk. 3			Finansieringsform
1.a	Åben telefonrådgivning. Åbent hus ugentligt Informationsvirksomhed	Generel vejledning og rådgivning. Fri henvendelsesret.	Trækningsret
	Synsscreening af skoleelever	Opsporing af synsproblematikker hos elever i specialskoler og specialklasser. Fri henvendelsesret.	
	Hjælpemiddeludstilling	Udstilling samt rådgivning og vejledning om hjælpemidlerne (SEL). Fri henvendelsesret.	

2. Cpr. relaterede ydelser jfr. LSV § 1 stk. 3 og FSL § 20 stk. 3			Finansieringsform
2.a	Småbørnsområdet (0-6 år) Blinde, svagsynede og	Udredning (høringssager) Rådgivning og vejledning Specialundervisning og specialpædagogisk bistand Sagkyndig bistand i forbindelse med hjælpemidler (SEL) Iværksættes efter henvendelse fra brugere (fri henvendelsesret for udredning) eller kommunal afgørelse én gang årligt.	Timetakst + Abonnement
		Kommunikationshandicappede	Udredning og øvrig nødvendig sagkyndig bistand. (korte afsluttede forløb maks. 6 timer) Fri henvendelsesret.
		Rådgivning og vejledning Specialundervisning og specialpædagogisk bistand* Sagkyndig bistand i forbindelse med hjælpemidler (SEL)	Timetakst + Abonnement

² FSL = Folkeskoleloven

		Iværksættes efter kommunal afgørelse.	
2.b	Skoleelever (7-18 år) Blinde, svagsynede og	Udredning (høringssager) Rådgivning og vejledning Specialundervisning og specialpædagogisk bistand Sagkyndig bistand i forbindelse med hjælpemidler (SEL) Iværksættes efter henvendelse fra brugere (fri henvendelsesret for udredning) eller kommunal afgørelse én gang årligt.	Timetakst + Abonnement
	Kommunikationshandicappede	Udredning og øvrig nødvendig sagkyndig bistand. (korte afsluttede forløb maks. 6 timer) Fri henvendelsesret	Timetakst + Abonnement
		Rådgivning og vejledning Specialundervisning og specialpædagogisk bistand* Sagkyndig bistand i forbindelse med hjælpemidler (SEL) Iværksættes efter kommunal afgørelse.	Timetakst + Abonnement
2.c	Unge (18-23 år) Blinde, svagsynede og kommunikationshandicappede uddannelsessøgende i gymnasiale ungdomsuddannelser, erhvervsuddannelser og videregående uddannelser samt udviklingshæmmede i institutioner og dagbeskæftigelse	Udredning og øvrig nødvendig sagkyndig bistand. (korte afsluttede forløb maks. 6 timer) Fri henvendelsesret.	Timetakst + Abonnement
		Rådgivning og vejledning Specialundervisning og specialpædagogisk bistand* Sagkyndig bistand i forbindelse med hjælpemidler (SEL) Iværksættes efter kommunal afgørelse.	Timetakst + Abonnement

2.d	Voksne (18 - 65 år) Blinde, svagsynede og kommunikationshandicappede -integration og fastholdelse på arbejdsmarkedet – kommunens myndighedsansvar.	Udredning og øvrig nødvendig sagkyndig bistand. (korte afsluttede forløb maks. 6 timer) Fri henvendelsesret	Timetakst + Abonnement
		Rådgivning og vejledning Specialundervisning og specialpædagogisk bistand* Sagkyndig bistand i forbindelse med hjælpemidler (SEL) Iværksættes efter kommunal afgørelse.	Timetakst + Abonnement
2.e	Voksne (18 - år) Blinde, svagsynede og kommunikationshandicappede	Udredning og øvrig nødvendig sagkyndig bistand. (korte afsluttede forløb maks. 6 timer) Fri henvendelsesret	Timetakst
		Rådgivning og vejledning Specialundervisning og specialpædagogisk bistand* Sagkyndig bistand i forbindelse med Hjælpemidler (SEL) Iværksættes efter kommunal afgørelse	Timetakst
3	Udenfor rammeaftale		
3.c	Fælleskommunal hjælpemiddelpulje-undervisning og tekniske hjælpemidler til blinde og svagsynede til målgruppen med hjemmel i folkeskolen (fsl)	Udlevering af disse materialer og hjælpemidler sker i sammenhæng til rådgivningsydelse til målgruppen med hjemmel i folkeskoleloven. Drift af hjælpemiddellager samt servicering og support (reparationer, udskiftninger, opgraderinger samt transportopgaver og logistik).	Trækingsret

Bemærkninger:

* Specialundervisning vedr. brug af særlige it-hjælpemidler henvises til:

- Dansk Blindesamfunds Oplysningsforbund (blinde og svagsynede)
- Øvrige brugere henvises til Taleinstituttet og Voksenspecialskolerne

Taleinstituttet - Hjerneskadecentret

1. Generel rådgivning / information m.m. jfr. LSV § 1 stk. 3			Finansieringsform
1. a	Åben telefonrådgivning	Specifik vejledning til ramte, pårørende og fagpersoner vedrørende kognitive følger efter hjerneskade og mulighed for rehabilitering herefter. Drøftelse af relevans af henvisning til Hjerneskadecentret. Fri henvendelsesret.	Trækingsret
1. b	Åbent hus ugentlig – træffetid	Faglig sparring omkring en konkret sag, hvor fagpersoner kan trække på Hjerneskadecentrets tværfaglige team. Drøftelse af relevans af henvisning til Hjerneskadecentret. Fri henvendelsesret.	

2. Cpr. relaterede ydelser jfr. LSV § 1 stk. 3		Finansieringsform	
2.a	<p>Tilbud til voksne med erhvervet hjerneskade Målgruppen er personer med følger efter let til middelsvær hjerneskade som følge af hovedtraume, apopleksi, betændelsestilstande i hjernen, tumorer, iltmangel etc.</p>	<p>1. Matchning Indhentning og læsning af relevante sagsakter, matchningssamtale med den ramte og pårørende, kontakt til samarbejdspartnere, udarbejdelse af skriftlig rapport indeholdende vurdering af funktionsniveau, optræningsbehov og optræningspotentiale, herunder den ramtes indsigt og motivation, samt anbefaling af relevant optræningstilbud i eget eller andet regi</p> <p>Rådgivning og vejledning Specialpædagogisk bistand</p> <p>2. Neuropsykologisk undersøgelse forud for rehabiliteringstilbud (udredning og vurdering af ramte og intakte kognitive funktioner, vurdering af indsigt, vurdering af kompensationsmuligheder, forslag til metoder og strategier i optræningsforløbet)</p> <p>3. Personlighedsundersøgelse (vurdering af personlighedsmæssige forhold, som baggrund for tilrettelæggelse af rehabiliteringsforløb)</p> <p>4. Tværfaglig screening (fysio- og ergoterapeutisk screening, screening af læse-skrive-regnefunktion)</p> <p>5. Afklarende samtaleforløb v. neuropsykolog (f.eks. udredning og behandling af angst/depression/reaktive følger i kombination med kognitive følger). Mulighed for inddragelse af ægtefælle/børn.</p> <p>6. Test og screeninger i forbindelse med optagelse på hold</p>	Enhedstakst + Abonnement

	<p>(fysio- og ergoterapeutisk undersøgelse, screening af læse-skrive-regnefunktion samt afasiscreening – ved holdstart og holdslut)</p> <p>Iværksættes efter henvendelse fra brugere (fri henvendelsesret for matchning) eller kommunal afgørelse.</p>	
2. b	<p>Neuropsykologisk rehabilitering: Intensive forløb i gruppe.</p> <p>Formål: At den ramte opnår et så optimalt funktionsniveau som muligt efter hjerneskade, således han/hun får mulighed for at udnytte sine resourcer optimalt ifht. at varetage dagliglivets krav, håndtere relationer til andre mennesker, og evt. vende tilbage til erhverv eller uddannelse.</p> <p>1. Intensivt tværfagligt optræningsforløb i gruppe Kognitiv træning, praktisk træning, samtaleterapi, fysioterapeutisk behandling, konditions- og styrketræning, specialrådgivning, træning af sociale færdigheder mv.</p> <p>2. Gruppebaseret optræningsforløb for afasiramte: Kommunikationstræning, talepædagogisk undervisning, kognitiv træning, samtaleterapi, specialrådgivning mv.</p> <p>Alle forløb inddrager pårørende.</p> <p>Mulighed for tilkøb af tillægsydelser på timebasis</p> <p>Iværksættes efter kommunal afgørelse</p>	Enhedstakst
2. c	<p>Neuropsykologisk rehabilitering: Individuelt tilrettelagt.</p> <p>1. Individuelle forløb der kan indeholde flg. elementer: kognitiv træning, neuropsykologisk rådgivning, fysioterapeu-</p>	Enhedstakst

		<p>tisk og ergoterapeutisk træning, specialrådgivning</p> <p>2. Arbejdsintegreret forløb. Optræning på arbejdsplads kombineres med individuel rådgivning til den ramte og supervision til arbejdsplads.</p> <p>3. IKT- kurser til voksne med erhvervet hjerneskade.</p> <p>Mulighed for tilkøb af tillægsydelser på timebasis</p> <p>Iværksættes efter kommunal afgørelse.</p>	
2. d		<p>Pårørendetilbud</p> <p>To af tilbudene i år er arrangeret sammen med patientforeninger</p> <p>Iværksættes efter kommunal afgørelse</p>	Enhedstakst
2. e		<p>Supervision til andre professionelle</p> <p>Iværksættes efter kommunal afgørelse.</p>	Timetakst

Taleinstituttet

1. Generel rådgivning / information m.m. jfr. LSV § 1 stk. 3 og FSL § 20 stk. 3			Finansieringsform
1. a	<p>Åben telefonrådgivning.</p> <p>Åbent hus ugentlig – træffetid</p>	<p>Generel vejledning og rådgivning.</p> <p>Fri henvendelsesret.</p>	Trækningsret
2. Cpr. relaterede ydelser jfr. LSV § 1 stk. 3 og FSL § 20 stk. 3			Finansieringsform
2. a	<p>Tilbud til voksne med erhvervet hjerneskade:</p> <p>Målgruppe er voksne, der på grund af en erhvervet hjerneskade som følge af et hovedtraume, apopleksi, tumorer m.m. har fået tale- sprog- eller kommunikative vanskeligheder.</p>	<p>Matchning/udredning</p> <p>Afasiundersøgelse, hvis ikke denne er foretaget under sygehusindlæggelsen.</p> <p>Indhentning og læsning af relevante sagsakter, matchningssamtale med den ramte og pårørende, kontakt til samarbejdspartnere, udarbejdelse af skriftlig rapport indeholdende vurdering af funktionsniveau, optræningsbehov og optræningspotentiale, herunder den ramtes indsigt og motivation, samt anbefaling af relevant optræningstilbud</p> <p>Rådgivning og vejledning Specialpædagogisk bistand Socialfaglig bistand</p> <p>Iværksættes efter henvendelse fra brugere (fri henvendelsesret for udredning) eller kommunal afgørelse.</p>	Enhedstakst + Abonnement

<p>2. b</p>	<p>Individuel undervisning Afasi: Undervisningen er specifikt målrettet hver enkelt person. 1. Talepædagogisk undervisning af afasiramte 2. Talepædagogisk undervisning af dysartriramte 3. ALS - undervisning 4. Virtuel undervisning: Undervisningen foregår via et internetbaseret kommunikations- og læringsfællesskab, BaseCube, hvor den afasiramte med et personligt login har mulighed for at løse individuelt tilrettelagte opgaver, kommunikere med talepædagog og andre afasiramte, læse nyheder m.m. 5. Kommunikationsbøger via Genlyd 6. Lock-in syndrom: Taleinstituttet har her en undervisnings- og rådgivningsfunktion. Der tilbydes ofte psykologsamtaler med de pårørende. 7. Kommunikationsvanskeligheder i forhold til skader i højre hemisfære. Pårørendearbejde med i tilbudene Iværksættes efter kommunal afgørelse</p>	<p>Enhedstakst + Abonnement</p>
--------------------	---	--

2. c	<p>Gruppeundervisning Afasi: Målsætningen for gruppeundervisningen kan være:</p> <ul style="list-style-type: none"> - At bedre de specifikke vanskeligheder. - At bedre ordmobilisering. - At styrke evnen til at diskutere og argumentere. - At øge indblikket i egne sproglige vanskeligheder. - At videreudvikle den mundtlige formuleringsevne gennem samværet med andre afasiramte. - At styrke andre kommunikative kompetencer som f.eks. brug af gestus, mimik, tegning og udpegning. <ol style="list-style-type: none"> 1. Træningsgruppe 1: Kommunikationstræning og talepædagogisk undervisning. Mange i denne gruppe har brug for psykolog og /eller socialrådgiver. 2. Træningsgruppe 2: Kommunikationstræning, talepædagogisk undervisning, kognitiv træning, samtaleterapi, specialrådgivning, rådgivning ifht. fysiske og motoriske problemstillinger 3. Træningsgruppe 3 4. Kommunikationsgruppe 5. Ad hoc grupper 6. Genlyd 7. ALS 8. Dysartri 9. Grupper for afasiramte med interesse for IKT 10. Gruppeundervisning for afasiramte i virtuel undervisning <p>Pårørendearbejde med i ovennævnte tilbud</p> <p>Iværksættes efter kommunal afgørelse</p>	Enhedstakst
2. d	<p>Pårørendekurser (to tilbud er i år arrangeret sammen med brugerorganisationerne)</p> <p>Iværksættes efter kommunal afgørelse</p>	Enhedstakst
2. e	<p>Andet: Undervisning/vejledning/psykologsamtale med børn og unge af afasiramte forældre.</p>	Takst + Abonnement

		Iværksættes efter kommunal afgørelse.	
2. f.1	Tilbud til børn og unge med erhvervet hjerneskade	Matchning/udredning: Indhentning og læsning af sagsakter, kontakt til samarbejdspartnere, evt. anbefaling af lægelige undersøgelser, samtale med forældre, udarbejdelse af oplæg til videre foranstaltning.	Enhedstakst + Abonnement
2.f.2	Målgruppen er børn og unge i alderen 2 – 18 år, der i opvæksten pådrager sig en hjerneskade. Hjerneskaden skal være lægeligt diagnosticeret og opstået pga. traume og sygdom.	Fri henvendelsesret. a. Udredning Neuropsykologisk undersøgelse Talepædagogisk undersøgelse Læsepædagogisk undersøgelse ved behov Samlet rapport indeholdende forslag til barnets rehabiliteringsplan Tilbagelevering af undersøgelsesresultater til forældre og professionelle Vejledning til skole Vejledning til forældre Evt. samtale med barnet b. Opfølgning Fagpersonale herfra følger barnets udvikling løbende i form af deltagelse i netværksmøder, observation og vejledning i skole, vejledning til forældre/samtaler med barnet, ad hoc telefonisk rådgivning	Enhedstakst + Abonnement
		Iværksættes efter kommunal afgørelse	

2.g.1	Tilbud til personer med stemmevanskeligheder	<p>Matchning/udredning</p> <p>Ved første henvendelse på Taleinstituttet "matches" der.</p> <p>Når talepædagog og læge sammen har foretaget undersøgelse/udredning på Foniatrisk/Logopædisk klinik, Aalborg Sygehus (FonLog) vil der blive stillet en diagnose. Skal der iværksættes talepædagogisk undervisning, påbegyndes denne ofte i forbindelse med undersøgelsen.</p> <p>Iværksættes efter henvendelse fra brugere (fri henvendesret for udredning) eller kommunal afgørelse.</p>	Enhedstakst + Abonnement
2.g.2		<p>Yderligere udredning/talepædagogisk undervisning</p> <p>Specialundervisning og specialpædagogisk bistand Rådgivning og vejledning Opfølgning</p> <p>Iværksættes efter kommunal afgørelse</p>	Enhedstakst + Abonnement
2.h.1	<p>Tilbud til personer med stammen og løbsk tale</p> <p>Målgruppen er personer i alle aldre, hvor der ønskes hjælp i forhold til stammen.</p>	<p>Matchning/udredning samt undervisning af småbørn og skolebørn</p> <p>Rådgivning og vejledning</p> <p>Iværksættes efter henvendelse fra brugere (fri henvendesret for udredning) eller kommunal afgørelse.</p>	Enhedstakst
2.h.2		<p>Matchning/udredning af voksne med stammen og løbsk tale</p> <p>Rådgivning, vejledning og undervisning.</p> <p>Fri henvendesret.</p>	Enhedstakst + Abonnement
2.h.3		<p>Undervisning af voksne med stammen og løbsk tale</p> <p>Gruppeundervisning Specialundervisning og specialpædagogisk bistand Rådgivning og vejledning Opfølgning</p>	

		Iværksættes efter kommunal afgørelse.	
2. i	Tilbud til laryngectomerede og mundhuleopererede	<p>Taleinstituttets konsulent og en talepædagog aflægger klienten det første besøg inden operationen. Talepædagoger og konsulent er klar til at iværksætte nødvendig undervisning og vejledning straks efter operationen – ofte ambulant.</p> <p>Den talepædagogiske bistand og talepædagogiske undervisning bygger på klientens muligheder og behov for anvendelse af spiserørsstemme, vibrator, stemmeforstærker mv.</p> <p>Fri henvendelse efter operation, hvorefter kommunen kontaktes vedr. videre forløb over 6 timer.</p>	Enhedstakst + Abonnement
2.j.1	Tilbud til voksne med skriftsproglige vanskeligheder , evt. i kombination med andre specifikke kognitive vanskeligheder.	<p>Matchning/udredning af skriftsproglige vanskeligheder</p> <p>Afklaring af læseniveau Specialpædagogisk bistand Rådgivning om kompenserende strategier Rådgivning i fht. uddannelse og arbejde</p> <p>Fri henvendelsesret</p>	Enhedstakst
2.j.2		<p>Individuel skriftsprogundervisning - kort forløb</p> <p>Læsepædagogisk undervisning med udgangspunkt i den enkeltes specifikke problemer.</p> <p>Mål: at øge det funktionelle læseniveau bl.a. via introduktion til kompenserende strategier Introduktion til IKT rygsækken</p> <p>Iværksættes efter kommunal afgørelse</p>	Enhedstakst

2.k		<p>Individuel skriftsproglig undervisning Læsepædagogisk undervisning med udgangspunkt i den enkeltes specifikke problemer. Mål: via en individuel tilrettelagt læsepædagogisk undervisning at hæve det funktionelle læseniveau til et niveau der gør det muligt at fungere i hverdagslivet. Udvidet introduktion til IKT rygsækken</p> <p>Iværksættes efter kommunal afgørelse</p>	Enhedstakst
2.l		<p>Holdundervisning Fjernundervisning: www.elf.dk Individuelt tilpassede IKT-løsninger Afklaringsforløb</p> <p>Iværksættes efter kommunal afgørelse</p>	Enhedstakst
2.m. 1	Tilbud til voksne med matematikvanskeligheder	<p>Matchning/udredning af matematik/dyskalkuli Afklaring af matematikniveau Specialpædagogisk bistand Rådgivning om kompenserende strategier Rådgivning i fht. uddannelse og arbejde</p> <p>Fri henvendelsesret</p>	Enhedstakst
2.m. 2		<p>Yderligere udredning Udredning generelle kognitive funktioner</p> <p>Iværksættes efter kommunal afgørelse</p>	Enhedstakst
2.n		<p>Individuel matematik undervisning Specialpædagogisk undervisning med udgangspunkt i den enkeltes specifikke matematik vanskeligheder.</p> <p>Iværksættes efter kommunal afgørelse</p>	Enhedstakst

2.o	Undersøgelse hos neuropsykolog	<p>For unge og voksne kan der henvises til uddybende undersøgelse hos neuropsykolog, hvis det vurderes, at de skriftsproglige vanskeligheder er del af en mere kompleks problemstilling. Derudover kan der generelt henvises til uddybende undersøgelse hos neuropsykolog i forhold til specifikke kognitive vanskeligheder.</p> <p>Iværksættes efter kommunal afgørelse.</p>	Timetakst
2.p		<p>For børn kan der henvises til uddybende undersøgelse hos neuropsykolog, hvis det vurderes, at de skriftsproglige vanskeligheder er del af en mere kompleks problemstilling. Derudover kan der generelt henvises til uddybende undersøgelse hos neuropsykolog i forhold til kognitive vanskeligheder.</p> <p>Iværksættes efter kommunal afgørelse.</p>	Timetakst
2.q.1	<p>Tilbud til børn Småbørn/skolebørn</p> <p>Børn med dysfasi – forsinkelse i tale-sprogudvikling. Dysleksi – forsinkelse i læseudvikling</p>	<p>Matchning/udredning Læsning og vurdering af tilsendte sagsakter med efterfølgende rådgivning</p> <p>Fri henvendelsesret</p> <p>Observationsgruppe – dysfatiske småbørn Observationsgrupperne er i Hjørring og Aalborg Varighed 10 uger Informationsmøder, undersøgelse ved tværfagligt personale, besøg i børnehaver, konference, rapport, rådgivning.</p> <p>Iværksættes efter kommunal afgørelse</p>	Enhedstakst

2.q.2	<p>Udredning/test af børnehavebørn og skolebørn</p>	<p>TTI (TTI står for Tidlig Tværfaglig Indsats) Test/talepædagogiskundersøgelse, konference, rapport.</p> <p>Læseobservation Test/læsepædagogiskundersøgelse, konference, rapport Undersøgelsen sker i børnenes institutioner/skoler</p> <p>Iværksættes efter kommunal afgørelse</p>	
2. r	<p>Undervisningsgrupperne</p>	<p>Undervisningsgruppe Undervisningsgrupperne er i Hjørring og Aalborg Målgruppen er småbørn (tre til seks år, førskolebørn) med svære specifikke tale-/sprogvanskeligheder.</p> <p>Deltidsgruppe Målgruppen er førskolebørn med lettere dysfatiske (tale/sprog) vanskeligheder. Børnene har oftest deltaget i TTI-undersøgelse (tidlig tværfaglig indsats), observation- eller undervisningsforløb på Taleinstituttet inden optagelse.</p> <p>Iværksættes efter kommunal afgørelse</p>	Enhedstakst
2.s	<p>Tilbud til børn med multiple funktionsnedsættelser</p>	<p>Tilbud til børn med multiple funktionsnedsættelser i specialgruppebørnehaverne</p> <p>Læsning og vurdering af tilsendte sagsakter med efterfølgende rådgivning</p> <p>undersøgelse, konference, rapport I henhold til kommunal henvendelse Undervisning i de enkelte børnehaver</p> <p>Iværksættes efter kommunal afgørelse</p>	Enhedstakst
2. t		<p>Dysfonologigruppe – småbørn Dysfonologigruppe – skolebørn</p>	Enhedstakst

		(kan henvises direkte uden udredning, hvis denne i forvejen er foretaget via PPR)	
2.u	Tilbud til børn med dysfonologi	Læbe/ganeområdet – børn fra 3 år (Kommunal) Taleinstituttet yder opfølgning, undervisning, rådgivning samt vejledning på foranledning af og i samarbejde med PPR. Fri henvendelse, hvorefter kommunen kontaktes vedr. videre forløb	Takst + Abonnement
	Tilbud til børn med læbe/gane-spalte		
2.v	Tilbud til børn med oralmotoriske vanskeligheder	Oral Motorisk Team Taleinstituttet yder den talepædagogiske bistand til børn med oral motoriske vanskeligheder Fri henvendelse, hvorefter kommunen kontaktes vedr. videre forløb	

3. Bilag 3 Finansieringsmodel på kommunikationsområdet i Region Nordjylland 2010

Dette bilag til rammeaftalen for specialundervisningsområdet 2010 beskriver baggrund og principper for strukturering af ydelsespakker og betalingsmodeller samt model for henvisning på kommunikationsområdet i Region Nordjylland. Ydelsespakkerne gennemgås konkret i rammeaftalens bilag 2.

Historisk baggrund

Kommunikationsområdet i Nordjyllands Amt var indtil kommunalreformens ikrafttræden 100 % amtsligt finansieret og var organiseret på en sådan måde, at der var fri henvendelsesret på alle kommunikationsinstitutternes ydelser. Det hænger sammen med, at visitationskompetencen i amtets tid var udlagt til institutterne, idet højt specialiseret faglig viden i mange tilfælde er påkrævet for at kunne visitere korrekt. Der har været praksis for, at brugerne videresendes fra en bred vifte af myndigheder / fagpersoner – f.eks. sygehus, praktiserende læge, speciallæger, kommuner m.fl.

Den hidtidige amtslige praksis er videreført i 2007 efter aftale med kommunerne.

Principper for valg af betalingsmodel, herunder model for henvisning.

Følgende oversigt angiver forholdet mellem betalingsmodeller og model for henvisning. I det følgende gennemgås de konkrete betalingsmodeller.

Tabel 1: Oversigt over betalingsmodeller kontra model for henvendelse på kommunikationsområdet

	Fri henvendelsesret	Kommunal visitation
Trækningsret	Generelle rådgivningsydelser: Åben rådgivning, åbent hus, hjælpemiddeludstilling m.v.	Ingen ydelser
Takst - enheds- eller time-takst	Indledende udredning og evt. kortvarig aktivitet, i alt maksimalt 6 timer	Veldefinerede ydelsespakker
Kombinationsmodel – takst + abonnement	Indledende udredning og evt. kortvarig aktivitet, i alt maksimalt 6 timer	Særligt sårbare, højt specialiserede ydelser

Bemærkninger: Der er særlige aftaler om 1-årig visitation for børneområdet inden for Syn og Teknologi, jfr. punkt 2 nedenfor.

1. Trækningsret

Der anvendes trækningsret som betalingsmodel, når der er fri henvendelsesret i forbindelse med anonym henvendelse, åben rådgivning / vejledning, hjælpemiddeludstillinger o. lign, som ikke kan registreres pr. CPR-nummer, og henvendelserne kan være sporadiske og/eller af meget forskelligt omfang.

Der afregnes på baggrund af antallet af borgere i kommuner, der er tilmeldt trækningsretten.

Kun kommuner, der har tilmeldt sig trækningsretten kan bestille ydelserne.

Trækningsretten omfatter ydelsespakkerne 1.a. og 1.b. i oversigten over ydelser på kommunikationsinstitutterne i rammeaftalens bilag 2.

2. Takstfinansiering

Takstfinansiering (time- eller enhedstakst) anvendes ved veldefinerede ydelsespakker samt i forbindelse med ydelser med fri henvendelsesret mhp. indledende udredning og evt. kortvarig aktivitet i forlængelse af udredningen. Takstmodellen anvendes, når der er tale om en ydelse, hvor der kan foretages CPR-registrering. Der afregnes for de ydelser, den enkelte kommunes borgere har modtaget, ud fra en forud defineret pris pr. ydelse.

En ydelse afregnes som udgangspunkt via timetakster, når den tid, der bruges i den enkelte sag, direkte kan opgøres på de enkelte brugere. Der vil typisk være tale om en-til-en-kontakt. Enhedstakster anvendes typisk ved betaling for sammensatte forløb, hvor ydelsen leveres af flere forskellige personer og faggrupper eller ved f.eks. holdundervisning.

Følgende ydelser er omfattet af takstfinansiering i rammeaftalens kapitel 11 - bilag 2:

- Høreinstituttet: 2.a., 2.b., 2.e.-2.h.
- Institut for Syn og Teknologi: 2.e. og 2.f.
- Hjerneskadecenteret: 2.b.-2.e.
- Taleinstituttet: 2.c., 2.d., 2.h., 2.j.-2.t.

Særligt vedr. fri henvendelsesret og visitation ved takstfinansierede ydelser

Ydelser med fri henvendelsesret

Den frie henvendelsesret omfatter tilbud om udredning af, hvilken ydelse borgeren kan tilbydes. Såfremt borgeren falder indenfor målgruppen, kan der tilbydes udredning og iværksættelse af en evt. kortvarig aktivitet uden forudgående kommunal visitation. Kortvarige aktiviteter kan iværksættes i umiddelbar forlængelse af udredningen. Hører borgeren naturligt til et andet institut eller andet offentligt regi, henvises i stedet dertil. Udredning og aktivitet skal afvikles inden for maksimalt 6 timer. Kommunerne orienteres om at udredning og evt. opfølgende aktivitet vedrørende den enkelte bruger er foretaget. Afregning med kommunerne sker efter timetakstbetaling eller enhedstakst, dog i enkelte tilfælde med kombinationsmodellen, som beskrevet nedenfor.

Ydelser, som kommunerne skal visitere til

Såfremt der vurderes et behov for iværksættes af en ydelse ud over de 6 timer, fremsendes visitationsanmodning til kommunen med henblik på godkendelse og meddelelse af betalingstilsagn. Alle ydelser ud over 6 timer takstfinansieres

ved enten timetakst eller enhedstakst, afhængigt af, hvad der vurderes mest hensigtsmæssigt for den enkelte ydelses-pakke. Ved særligt sårbare ydelser anvendes en kombinationsmodel, som beskrevet nedenfor.

Personer der allerede er udredt kan indgå direkte i et takstfinansieret forløb efter forudgående visitation og betalingstilsagn fra kommunen.

Særligt vedr. børneområdet inden for Syn og Teknologi

For småbørn og skoleelever kan der indgås en 1-årig visitationsaftale, idet der kan være mange enkelt-henvendelser i løbet af et år, der typisk kan løses umiddelbart ved en kort samtale eller ved en kortvarig indsats.

3. Kombinationsmodel med takst og abonnementsordning for særligt sårbare ydelser

Kombinationsmodellen for særligt sårbare ydelser anvendes ved ydelser, der har 1 eller flere af nedenstående kendetegn:

- Der er meget få personaleressourcer afsat til at betjene brugerne, typisk under 1,5 stilling.
- Personalet er meget højt specialiserede indenfor en niche i fagområdet.
- Ydelserne dækker over en lang række meget differentierede problematikker.
- Brugergruppen er lille.
- Efterspørgselsmønsteret er ikke konstant - ydelserne efterspørges sporadisk.

Betalingsmodellen for de særligt sårbare ydelser sammensættes af 50 % takstfinansiering (timetakst eller enhedstakst) og 50 % objektiv finansiering ved en abonnementsordning. Abonnementsordningen betyder, at kommuner, der vælger at være tilknyttet ordningen, ud over den fastsatte takst, der er baseret på 50 % af budgettet til de pågældende ydelser, også forpligter sig på at betale 50 % af det budget til den pågældende ydelse, fordelt efter befolkningsandel. Dermed er der økonomisk og fagligt grundlag for et minimumsberedskab, der kan sikre leveringen af ydelsen til brugere i Region Nordjylland.

Såfremt der vurderes et behov for iværksættes af en ydelse ud over 6 timer, fremsendes visitationsanmodning til kommunen med henblik på godkendelse og meddelelse af betalingstilsagn (vedr. takstdelen).

Kun kommuner, der har tilmeldt sig kombinationsmodellen, og dermed også bidrager til abonnementsordningen, kan bestille ydelserne.

Følgende særligt sårbare ydelser er omfattet i rammeaftalens kapitel 11 - bilag 2:

- Høreinstituttet: 2.c. og 2.d
- Institut for Syn og Teknologi: 2.a., 2.b., 2.c. og 2.d.
- Hjerneskadecenteret: 2.a.
- Taleinstituttet: 2.a., 2.b., 2.e-2.g.2 og 2.h.2-2.i. samt 2.u. og 2.v.

Konkrete procedurer for henvisning til kommunikationsydelser

Oplysninger om de konkrete arbejdsgange vedrørende henvendelsesret og kommunal visitation kan findes på Region Nordjyllands hjemmeside <http://www.rn.dk/Specialsektoren> under regionens tilbud, herunder anvendelse af regionens tilbud, hvorunder der fremgår en genvej til procedure for optagelse på kommunikationsinstitutterne.

4. Bilag 4 Oversigt over takster på kommunikationsinstitutterne for social- og special-undervisningsområdet 2010

Som konsekvens af Kontaktudvalgets anbefaling af en takstreduktion på op til 5 procent, er takster for 2010 først klar til udsendelse i december 2009. Region Nordjylland udsender herefter en opdateret endelig udgave af rammeaftalerne for 2010 inklusive takster.

5. Bilag 5 Takstafte og vejledning

Takstafte 2010 og vejledning vedr. tillægsydelser udsendes som særskilte bilag med udsendelsen af rammeaftalen og kan i øvrigt findes på Region Nordjyllands hjemmeside www.rn.dk.